

Høringsnotat om tildeling av områdene i Utsira Nord

1. Innledning

I 2020 ble Utsira Nord og Sørliche Nordsjø II åpnet for søknader om energiproduksjon til havs for vindkraft til havs. Olje- og energidepartementet har etter dette arbeidet videre med rammeverket for vindkraft til havs, og la høsten 2022 frem et forslag til endring av havenergilova. Endringsforslaget gir Olje- og energidepartementet hjemmel til å lyse ut områder og invitere til konkurranse om tildeling av områder som er åpnet etter havenergilova.

I *Meld. St. 11 (2021-2022) Tilleggsmelding til Meld. St. 36 (2020-2021) Energi til arbeid – langsiktig verdiskaping fra norske energiressurser*, fremgår det at regjeringen ønsker tett dialog med havvindnæringen og andre brukere av havet i utarbeidelsen av utlysningsskjemaene, og legger derfor opp til høring av prekvalifiseringskriterier, auksjonsmodell og kvalitative kriterier i forkant av utlysningen.

Regjeringen har besluttet at første fase av Sørliche Nordsjø II og Utsira Nord skal utlyses innen utgangen av første kvartal 2023. Det er besluttet at Utsira Nord skal tildeles ved kvalitative kriterier. Kriteriene fremgår av dette notatet, jf. punkt 5.4. Departementet ber om innspill til forslag til kvalitative kriterier og støtteordning for Utsira Nord som fremgår av dette høringsnotatet. Departementet benytter anledningen til også å informere om andre forhold knyttet til Utsira Nord.

Prekvalifiseringskriterier og auksjonsmodell for Sørliche Nordsjø II er også sendt på høring. Det bes om at høringsinstansene sender høringsinnspill til Sørliche Nordsjø II og Utsira Nord separat. Olje- og energidepartementet ber videre om at høringsinstansene begrenser antall sider i høringsssvarene sine og svarer så konkret som mulig på spørsmålene. Dette vil bidra til effektiv saksbehandling i departementet.

Høringsfristen for innspill er 6. januar 2023.

2. Bakgrunn

2.1 Åpning og inndeling i utlysningsskemaer

Utsira Nord ble åpnet for fornybar energiproduksjon i 2020. Det følger av åpningsvedtaket for Utsira Nord at det maksimalt kan gis konsesjon for utbygging av 1500 MW i området. Utsira Nord ligger nært land og vil knyttes til kraftnettet på land i Norge, med en radiell kabelløsning. Gjennomsnittsdybden i området er rundt 265 meter, og området egner seg derfor bare for flytende havvind.

Området som utgjør Utsira Nord er avgrenset av følgende koordinater:

4° 16 '09" E, 59° 26' 53" N

4° 40' 25" E, 59° 28' 56" N

4° 24' 27" E, 59° 04' 10" N

4° 48' 44" E, 59° 06' 18" N

Olje- og energidepartementet sendte forslag til inndeling av utlysningsområder på høring i februar 2022. På høringstidspunktet var det uavklart om forswarets skyte- og øvingsfelt END 253 som delvis overlapper med Utsira Nord, ville bli avviklet. I høringsnotatet hadde Olje- og energidepartementet derfor to alternative forslag til inndeling av utlysningsområde på Utsira Nord: ett alternativ som tok utgangspunkt i at skyte- og øvingsfeltet legges ned, og ett alternativ som tok utgangspunkt i at skyte- og øvingsfeltet består. For begge alternativene ble det foreslått en kombinasjon av store utlysningsområder (mellom 500-600 MW) og små utlysningsområder (250-300 MW). De små områdene var påtenkt prosjekter der en la vekt på utvikling av ny teknologi, herunder mer arealeffektiv teknologi.

Departementet fikk innspill om at utlysningsområdene burde plasseres øst/vest, og ikke nord/sør slik departementet foreslo i høringsnotatet. Begrunnelsen for dette var både dominerende vindretning, og at dette ville lette forholdene for skipstrafikken. Departementet har som følge av disse innspillene endret retningen på utlysningsområdene til øst/vest.

Høringsinstansene var delt i synet på de mindre områdene som var tiltenkt ny teknologi. Noen støttet forslaget, mens de fleste mente ny teknologi bør testes ut på mer dedikerte testsentre.

Skala og volum vil, sammen med teknologiutvikling og innovasjon, være viktig for å få ned kostnadene med å bygge flytende havvind. Departementet mener at arealet på Utsira Nord utnyttes best ved å prioritere store utbyggingsområder, og vil lyse ut tre utlysningsområder på 500 MW hver.

Etter høringen har det blitt avklart at det kan gis konsesjon til fornybar energiproduksjon til havs innenfor området som overlapper med Forsvarets skyte- og øvingsfelt END 253. Utsira Nord kan derfor deles i tre utlysningsområder, der alle har en maksimal effekt på 500 MW. Figur 1 illustrerer inndeling i utlysningsområder.

Departementet fikk i høringen innspill om at gassrørledningen til Johan Sverdrup krysset Utsira Nord på tvers, og at dette kan redusere fleksibiliteten til hvordan området benyttes. I departementets forslag til inndeling i utlysningsområder ligger gassrørledningen til Johan Sverdrup plassert mellom område 2 og område 3, jf. figur 1.

I høringen av forslag til utlysningsområder meddelte Kystverket at de ville revurdere det sørlige området som opprinnelig var avsatt til skipstrafikk, dersom det kom en korridor gjennom området som ikke plasseres for langt nord. Departementet vil avklare med Kystverket behovet

for buffersonen avsatt til skipstrafikk i den sørlige delen av området i lys av den nye inndelingen. Endelig inndeling med koordinater vil gjøres tilgjengelig senest ved utlysning.

Område 1 er avgrenset av følgende koordinater:

Punkt	WGS1984		EUREF89 UTM 33N	
	E	N	X	Y
1	4,300644	59,357497	-106 605,7842	6 628 806,7383
2	4,267506	59,447506	-106 852,5029	6 639 048,1523
3	4,556085	59,472124	-90 193,8850	6 639 154,9381
4	4,591884	59,382323	-89 750,6224	6 628 916,7170

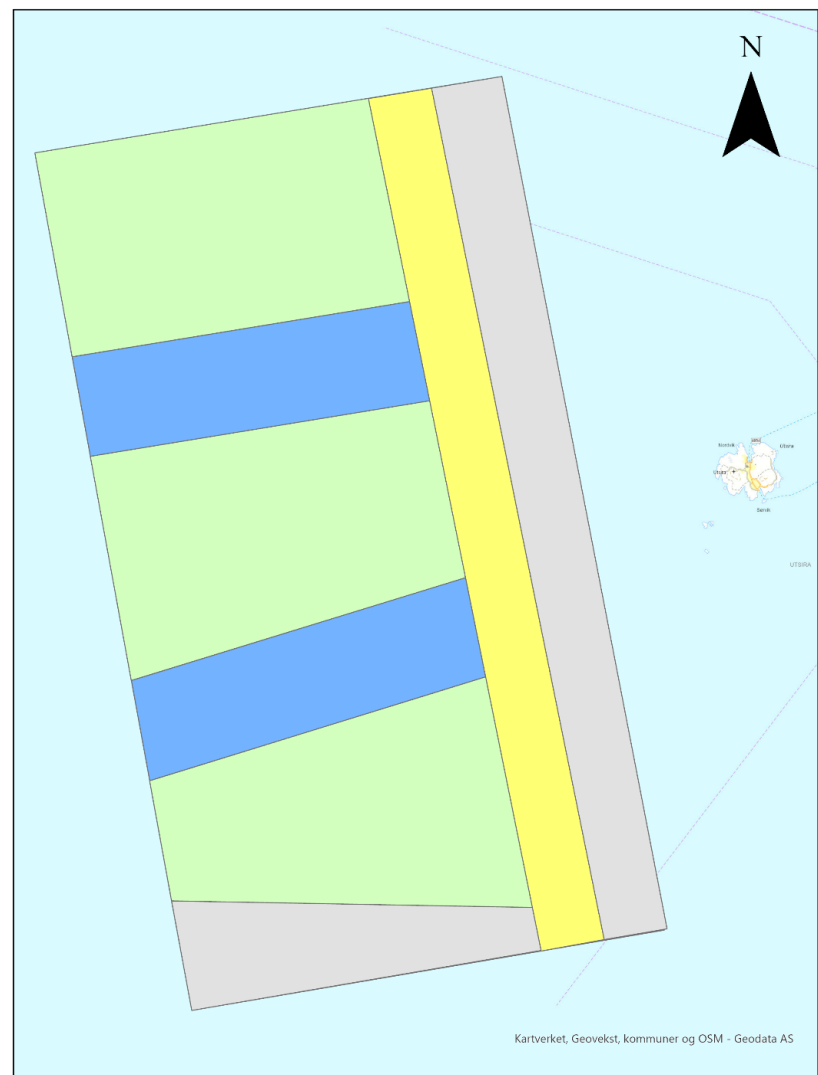
Område 2 er avgrenset av følgende koordinater:

Punkt	WGS1984		EUREF89 UTM 33N	
	E	N	X	Y
1	4,352827	59,214606	-106 214,1878	6 612 551,3862
2	4,316742	59,313566	-106 485,3802	6 623 808,7118
3	4,609277	59,338490	-89 534,2736	6 623 919,9602
4	4,640171	59,260311	-89 148,4365	6 615 008,7257

Område 3 er avgrenset av følgende koordinater:

Punkt	WGS1984		EUREF89 UTM 33N	
	E	N	X	Y
1	4,657419	59,216480	-88 932,1332	6 610 013,2119
2	4,697334	59,114542	-88 429,1657	6 598 396,5600
3	4,388070	59,117300	-105 947,5655	6 601 483,7656
4	4,368890	59,170337	-106 092,8834	6 607 515,9824

Figur 1 Illustrasjon over utlysningssområder på Utsira Nord.

Utsira Nord

- Utløsningsområde
- Buffer skipstrafikk
- Sikkerhetssone TSS
- Buffersone

0 3,75 7,5 15 Kilometer

2.2 Forankring

I forbindelse med høring av forslag til inndeling av utlysningsområde kom det spørsmål om det kan være aktuelt å forankre ankrene til vindturbinene innenfor de områdene som er satt av til skipstrafikk og i buffersonens mot skipstrafikk og mellom utlysningsområdene. Dette ville øke fleksibiliteten i området. Departementet legger til grunn at forankring i områdene som er satt av til skipstrafikk og mellom utlysningsområdene vil være mulig så lenge ankrene ikke er til hinder for skipstrafikk i området. Det vil imidlertid gjøres en endelig vurdering av muligheten for dette og på hvilke betingelser i etterkant at høringen. Forankring må skje innenfor koordinatene som avgrenser Utsira Nord.

2.3 Kapasitet og eventuell kapasitetsutvidelse

Maksimalt tillatt kapasitet for Utsira Nord er 1 500 MW. Som en del av et større oppdrag om å identifisere nye områder for fornybar energiproduksjon til havs har Norges vassdrags- og energidirektorat sammen med en direktoratsgruppe fått i oppdrag å vurdere om det er grunnlag for å øke arealutnyttelsen i Sørlige Nordsjø II og Utsira Nord. Dette oppdraget har frist 30. april 2023. Olje- og energidepartementet vil vurdere muligheten for økninger i den totale kapasitetsgrensen for Utsira Nord i etterkant av oppdraget om identifisering av områder er levert til departementet. En eventuell kapasitetsøkning vil sees i sammenheng med den dimensjonerende kapasiteten i transmisjonsnettet på 1400 MW.

2.4 Vakeeffekter

For å avgrense vakeeffekter mellom områdene, vil departementet legge til grunn minst fem kilometer mellom utlysningsområder i Utsira Nord. Dersom det senere blir aktuelt med mindre enn fem km buffersone, vil det forutsette en avtale mellom de berørte aktørene.

2.5 Grunnundersøkelser

Aktørene som blir tildelt arealene for Utsira Nord vil bli belastet statens utgifter for grunnundersøkelsene som er knyttet til dette området. Det er ikke gjennomført grunnundersøkelser for Utsira Nord i 2022. Staten vil gjennomføre grunnundersøkelser for Utsira Nord i løpet av 2023. Det er mindre sannsynlig at resultatene fra grunnundersøkelsene vil være ferdigstilt før søknadsfristen. Kostnaden for grunnundersøkelsene for Utsira Nord er estimert til 27,5 millioner kroner. Aktørene som tildeles areal vil hver dekke en tredjedel av disse kostnadene. Et oppdatert anslag for kostnaden vil spesifiseres i utlysningen.

Informasjon om datatypene som vil bli samlet inn for Sørlige Nordsjø II og Utsira Nord fremgår av Tabell 1.

Olje- og energidepartementet har fått innspill om at grunnundersøkelsene også bør inkludere kabeltraseen fra havvindparken inn mot land. Det er ikke avklart hvor tilknytningspunkt til transmisjonsnettet vil være, slik at dette ikke er mulig på nåværende tidspunkt. Det er heller ingen stordriftsfordeler mellom de planlagte grunnundersøkelsene i Utsira Nord og kabeltraseen, blant annet fordi det er behov for ulike typer

materiell. Grunnundersøkelser for den fremtidige kabeltraseen fra havvindparken til land er derfor ikke inkludert i grunnundersøkelsene. Olje- og energidepartementet legger til grunn at aktørene som får ansvaret for å utvikle nett til Utsira Nord vil gjennomføre egne grunnundersøkelser av kabeltraseen som del av den prosjektspesifikke konsekvensutredningen.

Tabell 1: Datatyper som innsamles ifm. grunnundersøkelser

Undersøkelse	Beskrivelse
2D Ultra-High-Resolution (UHR) multi-kanal seismikk:	2D seismisk data med høy oppløsning for kartlegging ned til 100-200 meter under havbunnen. Kartlegge kanaler med fare for ustabil grunn for fundamenter, fare for grunne gass forekomster, steinblokker (boulders) som kan skaper problemer for fundamenteringen. I 2022 ble det benyttet Sparker kilde med mottaker-kabellengde på 160 m. For 2023 vil mini luftkanon også bli vurdert som mulig kilde.
Bunnpenetrerende ekkolodd	Sub-Bottom Profiler (SBP) data som gir svært høyoppløselig seismikk ned til 10-20 meter under havbunnen. Vil se hvor det er endringer i lagdelingen helt øverst i undergrunnen, identifisering av steinblokker.
Multiståle ekkolodd (batymetri)	Multibeam Echosounder (MBES) - batymetri data kartlegger havbunnen med en grid-oppløsning på 1 meter.
Back-scatter data	Back-scatter (refleksjonsverdier) samles inn for klassifisering av havbunnen for å se hvor det er endringer. Bidrar til å optimalisere batymetri dataene.
MBES vannkolonne data	MBES vannkolonne data, vil bl.a. kunne kartlegge gassbobler i vannsøylen som vil indikere gasslekkasjer fra havbunnen.
Magnetometer data	Dataene brukes til å identifisere bunn farer som vrak, eksisterende rørledning, kabler, UXO og andre metallgjenstander på eller like under havbunn.
Side-søkende Sonar (SSS) data	En sidesøkende sonar sender ut høyfrekvente lydimpulser der dataene skal benyttes til å identifisere bunn farer som olje- og gassrelatert infrastruktur (brønner, rørledninger etc.) vrak, kabler (kraft og kommunikasjon), udetonerte eksplosiver (UXO) og steinblokker.

2.6 Fugleundersøkelser

SEAPOP har i høst analysert eksisterende data for sjøfugl og levert kartdata til direktoratsgruppen som arbeider med å identifisere nye områder for havvind. Dataene er et godt utgangspunkt for videre undersøkelser og aktørene sitt arbeid med forslag til prosjektspesifikke utredningsprogram.

I statsbudsjettet for 2023 har regjeringen økt bevilgningen til sjøfuglprogrammet SEAPOP og Seatrack med 10 mill. kroner, slik at Olje- og energidepartementets total bevilgning for 2023 er 13 mill. kroner. Formålet er at programmet skal gi bedre kunnskap om utbredelse, tilstand og utvikling av norske sjøfuglbestander i lys av menneskelig aktivitet i havområdene og kystsonen. Den økte bevilgningen er foreslått benyttet til supplerende undersøkelser gjennom langtidsovervåkingsprogrammet for sjøfugl i områder som er aktuelle for fornybar energiproduksjon til havs.

2.7 Konsesjonsprosess

Havenergilova spesifiserer at produksjons- og nettanlegg til havs ikke kan bygges, eies eller driftes uten konsesjon fra departementet, jf. havenergilova § 3-1 og § 3-2. Krav og innhold i konsesjonsprosessen er nærmere beskrevet i havenergilova og havenergilovforskrifta, og beskrives ikke nærmere her. Olje- og energidepartementet vurderer om og eventuelt hvordan konsesjonsprosessen kan effektiviseres på en måte som ivaretar det overordnede formålet med konsesjonsbehandlingen.

2.8 Ulike forhold knyttet til nett til havs

Departementet arbeider med å utrede organiseringen av nett til havs med sikte på å avklare de overordnede rammene for Sørliche Nordsjø II fase 1 og Utsira Nord før utlysning. Relevant for dette arbeidet er departementets oppdrag til Reguleringsmyndigheten for energi (RME) av 18. februar 2022 om bistand til departementets vurderinger knyttet til regulering av nett til havs. Delen av oppdraget som er knyttet til radialer, og som dermed er mest relevant for Sørliche Nordsjø II og Utsira Nord, er nærmere konkretisert i brev til RME av 7. september 2022. Der ber departementet RME ta utgangspunkt i at radialene planlegges, bygges, driftes, finansieres og eies av aktørene til havs. Videre at anleggene er kundespesifikke og ikke inngår i transmisjonsnettet. Endelig rapport for delen av oppdraget som er knyttet til radialer skal leveres innen 9. desember. Olje- og energidepartementet vil komme tilbake til de overordnede rammene for første fase av Sørliche Nordsjø II og Utsira Nord etter dette. Regjeringens utgangspunkt er at nettkundene på land ikke skal bære investeringskostnaden for nettet til havs for de første prosjektene.

For å sikre en helhetlig planlegging og effektiv drift av nettet til havs, har regjeringen besluttet å gi Statnett ansvaret for å planlegge nettet til havs, i tråd med retningslinjer gitt av departementet og basert på innspill og dialog med havvindaktørene. I tillegg til sin eksisterende rolle som systemansvarlig for kraftsystemet på land, har Statnett fått rollen som systemansvarlig til havs. Statnett har ansvar for å anwise tilknytningspunkt i transmisjonsnettet på land. Hvis tilknytning av havvind fra Utsira Nord utløser investeringer i transmisjonsnettet, vil prosjektet bli belastet sin forholdsmessige andel av kostnadsgrunnlaget i henhold til gjeldende regelverk¹.

¹ Jf. Forskrift om kontroll av nettvirksomhet kapittel 16.

Olje- og energidepartementet har blant annet gjennom arbeidsgruppen for nett og infrastruktur fått innspill om at nettspørsmål som har betydning for prosjektets lønnsomhet bør være avklart før tildeling av arealet. Ifølge aktørene omfatter dette bl.a. ansvarsforhold og grensnitt til TSO, tilknytningspunkt, anleggsbidrag og om løsningen skal være fleksibel. For Utsira Nord er det også et spørsmål om det skal utvikles en felles nettløsning for flere av prosjektene. Ifølge aktørene er det viktig å si noe om når utestående avklaringer kommer dersom det ikke er mulig å avklare alle disse forholdene før utlysning. Olje- og energidepartementet arbeider for å avklare mest mulig informasjon om forhold som vil gjøre seg gjeldende for Utsira Nord. Frem mot utlysning og søknadsfrist for den kvalitative konkurransen vil departementet derfor offentliggjøre prosjektrelevant informasjon. Det er likevel sannsynlig at ikke alle forhold vil være kjent ved utlysningstidspunktet, og potensielt ikke ved fristen for søknader om areal.

2.9 Skatt

Etter de alminnelige reglene i skatteloven vil inntekter fra vindkraft og andre fornybare energiresurser være skattepliktige for selskaper skattemessig hjemmehørende i Norge. For personer og selskaper skattemessig hjemmehørende i utlandet, foreligger det ikke en slik beskatningsrett når virksomheten foregår utenfor norsk territorialgrense til havs (utenfor riket). Den 21. februar 2022 sendte Finansdepartementet på høring et forslag om å innføre skatteplikt for utenlandske personer og selskap som deltar i mineralvirksomhet, utnytter fornybare energiresurser eller utøver karbonhåndtering på norsk kontinentalsokkel. Beskatningshjemmelen er foreslått innført som en begrenset skatteplikt i skatteloven § 2-3 første ledd. Forslaget vil sikre likebehandling av norske og utenlandske aktører, bidra til å skape et harmonisert regelverk og legge til rette for at felleskapet får sin andel av verdiskapningen, uavhengig av aktørens skattemessige bosted. På bakgrunn av høringsinnspillene er det behov for en nærmere utredning av visse spørsmål, herunder forslaget forhold til tilgrensende regelverk i øvrig skattelovgivning². Finansdepartementet legger derfor opp til at forslaget fremmes for Stortinget i løpet av 2023, med ikrafttredelse fra inntektsåret 2024.

Grunnrenteskatt for stedbundne virksomheter med ekstraordinær avkastning (grunnrente) er en viktig del av et vekstfremmende skattesystem. Regjeringen har tidligere uttalt at en vil utrede hvordan en fremtidig grunnrenteskatt på havvind kan innrettes. Med dagens utsikter for kostnader og kraftpriser for havvind forventes det imidlertid ikke grunnrente over tid og det er derfor ikke aktuelt å innføre grunnrenteskatt nå.

2.10 HMS-regelverk

Petroleumstilsynet ble delegert ansvar for regulering av og tilsyn med sikkerhet og arbeidsmiljø ved fornybar energiproduksjon til havs ved delegasjon 17. august 2020. Arbeidet med å etablere en forskrift som dekker behovet for regulering av virksomheten er i gang og utføres i nær

² Jf. Prop. 1 LS (2022-2023)

dialog med partene som er representert i Regelverksforum, samt andre bransjeorganisasjoner og norske og utenlandske myndigheter med tilsvarende eller tilstøtende ansvar.

Til grunn for arbeidet ligger at regelverket skal være risikobasert og systemorientert, og tydeliggjøre aktørenes ansvar for systematisk oppfølging av risiko. Krav skal fortrinnsvis være målrettede/funksjonelle med tilhørende veiledning, og Petroleumstilsynet opplyser at de vil legge til grunn et prinsipp om bruk av anerkjente normer med henvisninger til internasjonale standarder der disse finnes. Der det finnes relevant, eksisterende regelverk, legges dette til grunn så langt det er mulig og hensiktsmessig. Det forutsettes at arbeidsmiljøloven vil gjøres gjeldende for virksomhet som omfattes av havenergiloVA, med nødvendige unntak og tilpasninger. Det planlegges for høring av forskriftsutkastet sommeren 2023, med fastsettelse/ ikrafttredelse 1. januar 2024.

2.11 Konsortier ihht. konkurranseforhold

Foretak som planlegger å levere tilbud sammen med andre må være oppmerksomme på bestemmelsen om ulovlig samarbeid i konkurranseloven § 10. Bestemmelsens første ledd forbyr i utgangspunktet foretak som hver for seg kan by på et oppdrag (konkurrenter) å inngi felles tilbud. Tilsvarende gjelder dersom foretak ikke alene kan by på et oppdrag, men enkelt kan skaffe seg nok ressurser eller kunnskap til at de kan inngi tilbud alene (potensielle konkurrenter). Et samarbeid mellom konkurrenter vil likevel være tillatt dersom foretakene kan dokumentere effektivitetsgevinster som oppveier samarbeidets konkurransebegrensende virkninger, jf. konkurranseloven § 10 tredje ledd.

3 Tildelingsmodell

Grunnet havdybden, er Utsira Nord bare egnet for flytende havvind. Flytende havvind har potensial til å kunne bli en viktig kilde til fornybar energi. Flytende havvind er i dag vesentlig dyrere enn havvind som bygges ut med bunnfast teknologi. Etter hvert som teknologien videreutvikles og blir tatt i bruk i stor skala, er det forventet kostnadsreduksjoner for flytende havvind. Regjeringen har derfor besluttet at arealtildelingen i Utsira Nord skal være basert på kvalitative kriterier, for å legge til rette for innovasjon og teknologiutvikling.

Tildelingsmodellen for Utsira Nord må ta høyde for at det skal tildeles statsstøtte til prosjektene på et tidspunkt i konsesjonsprosessen. Det er et mål for prosessen med tildeling av areal og støtte, at statlig støtte blir så lav som mulig. Det skal derfor være konkurranse om støtten. For at støtten skal bli så lav som mulig, er det ønskelig at prosjektene og kostnadsanslagene modnes ytterligere før slik konkurranse om støtte avholdes, samtidig som det er tilstrekkelig konkurranse. Selskapene har uttrykt et tydelig behov for eksklusivitet til areal for å få gjennomført videre prosjektmodning både gjennom prosjektspesifikk konsekvensutredning og for å kunne gå i dialog med aktuelle leverandører. Samtidig har staten som nevnt et mål om at statsstøtten bør være så lav som mulig. Prosessen med arealtildeling må derfor legges opp slik at det blir tilstrekkelig

konkurransen til at statlig støtte blir så lav som mulig samtidig som prosjektene må være modne til et nivå der risikopåslaget i prosjekttestimatene er redusert. Hensynet til tidlig eksklusivitet til areal og tilstrekkelig konkurranse om statsstøtte står i noen grad mot hverandre ved at det så tidlig som mulig bør tildeles areal, og det skal skje basert på kvalitative kriterier, samtidig som konkurransen bør være så skarp som mulig når prosjektene skal konkurrere om endelig bud på statsstøtte. I tillegg bør prosjektene være tilstrekkelig modne når konkurransen om støtte avholdes slik at staten ikke dekker et større risikopåslag enn nødvendig.

Regjeringen vurderer to alternativer til modell for oppsettet av konkurransen.

Olje- og energidepartementets foretrukne modell innebærer at arealtildeling og støttetildeling skjer i to steg: i) arealtildeling basert på kvalitative kriterier og ii) konkurranse om støtte som ledd i konsesjonsprosessen. Først tildeles areal basert på kvalitative kriterier. Prosjektene blir vurdert opp mot de kvalitative kriteriene, og de tre prosjektene som tildeles areal får en eksklusiv rett til å forberede en konsesjonssøknad innenfor tildelt område. På et senere tidspunkt vil regjeringen avholde en konkurranse om støtte. Det vil settes en totalramme for støtten, og ikke alle prosjektene vil få støtte. Departementet vil vurdere mekanismer som gjør at aktøren(e) som ikke tildeles støtte likevel har insentiver til fortsatt å modne frem prosjektet, blant annet gjennom at de får beholde arealet i en lengre periode for å kunne modne frem et kommersielt prosjekt på et senere tidspunkt. Departementet vil komme tilbake til selve metodikken i konkurransen om støtte.

For å oppnå økt konkurranse på støttetildelingstidspunktet, kan en alternativ modell være at flere aktører (minimum seks) inviteres til å modne frem sine prosjekter i forkant av arealtildeling. Dette vil kunne gjøres ved å gjennomføre en kvalitativ konkurranse hvor de seks aktørene med prosjekter som kommer best ut av den kvalitative vurderingen får ett år på å ytterligere modne frem sine prosjekter. Etter ytterligere modning vil tre aktører få tildelt areal, etter en kvantitativ konkurranse om støttenivå. Dette støttenivået vil være førende for den videre konkurranse om statsstøtte. De aktørene som ikke får tildelt areal får refundert noe av sine prosjektmodningskostnader. Aktørene som får tildelt areal får en eksklusiv rett til å gjennomføre konsekvensutredning og sende inn konsesjonssøknad. Som del av konsesjonsprosessen gjennomføres en endelig konkurranse om støtten. Det vil settes en totalramme for støtten og ikke alle prosjektene vil få støtte.

Departementet ber høringsinstansene om tilbakemelding på hvilke forhold knyttet til tildelingsmodell som må være avklart til utlysningstidspunktet.

Departementet ber høringsinstansene om innspill på hvilke effekter og vesentlige forskjeller det vil være fra prosjektenes side ved de to skisserte alternativene, blant annet når det gjelder prosjektmodning ved konkurranse om støtte og tidsbruk frem til investeringsbeslutning.

Departementet ber også om innspill på hvilke deler av prosjektmodningen som er viktig å ha gjennomført for å kunne redusere risikopåslag i kostnadsestimatene og dermed statens støtte. Departementet ber også om eventuelle forslag til justeringer.

4 Støttemodell

Departementet har vurdert to alternative støttemodeller; investeringsstøtte og tosidig differansekontrakt.

Investeringsstøtte innebærer kontantutbetaling på investeringstidspunktet. Investeringsstøtten baserer seg på en andel av investeringskostnadene, for å løfte lønnsomheten for prosjektet til et kommersielt akseptabelt nivå. Ved investeringsstøtte tar selskapene kraftprisrisiko og statens bidrag er å dekke deler av investeringskostnadene og dermed redusere noe av prosjektrisikoen i utbyggingsfasen. Investeringsstøtte kan kombineres med avkastningsregulering for å redusere statens risiko for overkompensasjon. Investeringsstøtte er vanlig å bruke for å støtte teknologiutvikling og for umodne teknologier. Investeringsstøtte legger til rette for samfunnsøkonomisk lønnsom kraftproduksjon gjennom å eksponere produsenten fullt ut for kraftprisen. Det legger til rette for at produsenten opptrer samfunnsmessig rasjonelt for eksempel ifm. perioder med lav strømpris, tidspunkt for vedlikehold, tilbud av reserver (lagring av kraft) og utforming av vindparken.

En *tosidig differansekontrakt* er en langsiktig avtale med staten som gir produsenten risikoavlastning i form av en garantert kraftpris, der staten vil utbetale differansen mellom budpris og referansepris når referanseprisen er lavere enn budprisen, og utbygger betaler staten når referanseprisen er høyere enn budprisen. Staten tar dermed kraftprisrisiko, mens selskapene selv må ta prosjektrisiko. Differansekontrakter er den mest utbredte støtteordningen til havvind i andre land. En tosidig differansekontrakt kan innrettes på ulike måter for i større grad legge til rette for samfunnsmessig rasjonell kraftproduksjon.

Vista Analyse og Guidehouse, med innspill fra Procurex, har utredet og gitt overordnede anbefalinger om auksjons- og støttemodell for første fase av Sørlege Nordsjø II. Mange av de samme vurderingene knyttet til støttemekanismer vil være gjeldene for Utsira Nord.

Olje- og energidepartementet jobber videre med å vurdere støttemodell for Utsira Nord, og ber om høringsinstansenes synspunkter på alternativene som vurderes.

Uavhengig av hvilken støttemodell som velges, vil det av budsjettensyn ved utlysning bli satt et maksimalbeløp for statens utbetalinger. Departementet er opptatt av mekanismer for å unngå overkompensasjon. For differansekontrakter blir dette håndtert gjennom at kontrakten er en tosidig differansekontrakt. For investeringsstøtte vil det settes et avkastningstak, og det vil måtte føres avkastningsregnskap.

Departementet understreker at bevilgningsprofilen for statsstøtten vil være tilsvarende ved en differansekontrakt som med investeringsstøtte. Den budsjettmessige håndteringen for differansekontrakter vil tilsvare den Stortinget tidligere har sluttet seg til for OPS-prosjekter i vegsektoren, jf. omtale i blant annet Revidert nasjonalbudsjett 2015.

Departementet ber høringsinstansene om tilbakemelding på hvilke forhold knyttet til støttemodell som må være avklart til utlysningstidspunktet.

5 Forslag til kvalitative kriterier

5.1 Bakgrunn for utforming av kvalitative kriterier på Utsira Nord

Forslag til ny § 2-3³ tredje ledd i havenergilova lyder:

«Ved tildeling av areal må søkerar ha tilfredsstillande teknisk kompetanse og finansiell styrke, og oppfylle relevante krav til helse, miljø og sikkerheit. Departementet kan krevje at aktørane som vil delta i ein konkurranse om tildeling av areal skal prekvalifiserast før deltakelsen. Ved utlysing kan departementet også sette andre objektive og ikkje-diskriminerande vilkår.»

Departementets forslag til kvalitative kriterier på Utsira Nord tar utgangspunkt i denne bestemmelsen, regjeringens mål for havvindsatsingen og innspill fra næringen og berørte organisasjoner mottatt i forbindelse med høring av forslag til lov om endringer i havenergilova, havenergilovforskrifta og utkast til veileder.

Regjeringens mål for havvindsatsingen er beskrevet i *Meld. St. 11 (2021-2022) Tilleggsmelding til Meld. St. 36 (2020-2021) Energi til arbeid – langsiktig verdiskaping fra norske energiresurser*:

- *Regjeringen har et mål om at satsingen på havvind skal bidra til industriutvikling. Dette gjør vi gjennom å etablere et hjemmemarked ved utlysning av havvindområder i Norge, der norske leverandører på grunn av nærhet til markedet, erfaring fra*

³ Prop. 143 L *Endringer i havenergilova (utlysning og tildeling av areal)*,

norsk sokkel og kunnskap vil ha gode muligheter til å delta. Gjennom deltakelse i et hjemmemarked vil norsk leverandørindustri kunne få verdifull erfaring, også når de skal konkurrere om oppdrag i utlandet. En vellykket industriutvikling forutsetter utdanning og kvalifisering av tilstrekkelig norsk arbeidskraft, og positive lokale ringvirkninger.

- *Videre vil regjeringen legge til rette for innovasjon og teknologiutvikling. Flytende havvind har potensial til å bli en viktig kilde til fornybar energi både på verdensbasis og på norsk sokkel. Etter hvert som teknologien blir videreutviklet og tatt i bruk, forventer vi kostnadsreduksjoner for flytende vindkraft. Gjennom å tildele arealet på Utsira Nord etter kvalitative kriterier vil vi legge til rette for innovasjon og teknologiutvikling som kan bidra til framtidige kostnadsreduksjoner for flytende havvind.*
- *Utbygging av vindkraft til havs vil gi økt utslippsfri kraftproduksjon i Norge. Det trengs for å møte økende etterspørsel etter fornybar kraft. Kraftsituasjonen i Norge og i Europa den siste tiden illustrerer viktigheten av å øke tilgangen på fornybar kraft. Lønnsomheten for havvind avhenger av hvilke priser produsentene kan oppnå, noe som påvirkes av hvilket marked produksjonen blir tilknyttet. En tilknytning bare til Norge vil øke det norske kraftoverskuddet, og er isolert sett en bidragsyter til lavere nasjonale kraftpriser.*

5.2 Om tildelingsprosessen

For å vurdere søknaden om areal vil departementet trenge generelle opplysninger om prosjektet og søkeren. Dersom noen opplysninger mangler kan søkeren bli bedt om å levere disse innenfor fem virkedager. Hvis søkeren ikke leverer etterspurte opplysninger innenfor fristen, vil søknaden ikke bli tatt til behandling.

Aktører som ønsker å utvikle et prosjekt sammen, skal sende inn en felles søknad. Konsortier må ha en bindende avtale om samarbeid, som senest trer i kraft dersom konsortiet blir tildelt areal i konkurransen. Et konsortie kan samlet dekke dokumentasjonskravene i den kvalitative konkurransen. Konsortier som får tildelt areal må, før innsending av konsesjonssøknad, danne et eget foretak i tråd med havenergiloVA § 3-5.

Den som signerer og sender inn søknaden må ha fullmakt til å forplikte selskapene. Dette gjelder uavhengig av om søknaden er sendt inn av en enkelt virksomhet, et konsortie eller en annen type foretak.

Det vil ikke bli gjennomført en egen prekvalifisering på Utsira Nord. Alle kriteriene vil bli vurdert samlet når søknadsfristen er utløpt, og være en del av konkurransen om areal. Søknader om areal for Utsira Nord gjelder for samtlige utlysingsområder. Det bes om at søker rangerer utlysingsområdene fra det mest foretrukne til det minst foretrukne. I departementets foretrukne modell, får de tre søkerne som samlet sett får høyest score tildelt hvert sitt område. Søkeren med høyest score i den kvalitative konkurransen vil tildeles sitt foretrukne område, søker med nest høyest score vil få tildelt sitt foretrukne område blant de gjenstående to områder, og søker med den tredje høyeste score vil få tildelt det siste

området som er tilgjengelig. I den alternative modellen vil de aktørene som samlet sett får høyest score få ytterligere ett år til å modne frem prosjektet, før det i neste fase konkurreres om areal og deretter støtte.

For alle kriteriene er det satt et minstekrav som søker må oppfylle for å bli hensyntatt i vurderingen. Kriteriene med vekting måles på en skala fra 0 til 4, der score 0 er stryk, og dermed diskvalifiserer søker i konkurransen om areal, og score 4 er best. På enkelte kriterier vektet ikke søker/søknadene, men vurderes som bestått eller ikke bestått.

Kriteriene om teknisk kompetanse, finansiell styrke og helse, miljø og sikkerhet, jf. forslag til ny § 2-3 tredje ledd i havenergilova vil vurderes som del av kriteriet «gjennomføringsevne».

Tabell 2 Obligatorisk informasjon om prosjektet

Ref.	Informasjon	Dokumentasjon
1A	Selskapsavtale, aksjonæravtale eller samarbeidsavtale for deltakere i konsortier	<ul style="list-style-type: none"> Dersom søker er et konsortium, skal kopi av bindende samarbeids-/selskaps-/aksjonæravtale legges ved søknaden. I tillegg skal konsortiet legge ved en oppsummering av innholdet i den vedlagte avtalen (som beskriver stemmereglene, roller, eierforhold, finansielt ansvar etc.) på maks 2 sider.
1B	Signert søknadsbrev	<ul style="list-style-type: none"> Søknadsbrev, signert av de(n) som har fullmakt til å forplikte selskapene.
1C	Prosjektkonsept	<p>Forventet installert effekt i havvindparken må være mellom 460 KW og 500 MW.</p> <p>Beskrivelse av prosjektet som oppsummerer de tekniske egenskapene ved prosjektet, som minst skisserer:</p> <ol style="list-style-type: none"> Planlagt installert kapasitet Type turbin (MW og størrelse etc.) Type fundament Prosjektlokalisering og turbin-layout Lokalisering av nødvendig infrastruktur innad i området Foreløpige beregninger av vakeeffekter (kun hensyntatt egen vindpark) Spenningsnivå i nettløsning frem til substasjon <p>Søker bes om å gi en så presis beskrivelse av prosjektet som mulig, inkl. skissere ulike forhold (risiko, teknologiutvikling e.l) som kan påvirke utformingen av havvindparken (turbinstørrelse, turbin-layout etc.).</p>

		Maks 5 sider totalt. Skisser og illustrasjoner kan komme i tillegg.
--	--	--

5.3. Tidsfrister

Søknaden om tildeling av areal må være levert innen:

Dag, dato, klokkeslett

Departementet ber om innspill på hvor lang tid aktørene trenger for å ferdigstille søknad etter utlysningstidspunktet.

5.4 Forslag til kvalitative kriterier

Departementet foreslår følgende fem hovedkriterier:

- a. Kostnadsnivå 2030
- b. Bidrag til innovasjon og teknologiutvikling
- c. Gjennomføringsevne
- d. Bærekraft
- e. Positive lokale ringvirkninger

Kriteriene vil bli vektet. I det følgende begrunnes det enkelte kriterie, og det beskrives hva som vil bli vektlagt i vurderingen, samt hvilken dokumentasjon som vil være relevant.

Karakterskala

For hvert kriterie vil søkerne bli vurdert etter følgende karakterskala:

Tabell 3 Karakterskala

Karakter	Beskrivelse
0	Søker oppfyller ikke minstekravet, eller mangler relevant informasjon. Svaret er inkonsekvent eller urealistisk.

1	Søker oppfyller minstekravene. Svaret beskriver alle elementene som etterspørres, men mangler detaljer og utfyllende beskrivelser av sentrale elementer.
2	Søker oppfyller minstekravene, men ikke så mye mer. Svaret beskriver alle elementene som etterspørres på en tilfredsstillende måte.
3	Søker oppfyller minstekravene med god margin. Svaret beskriver alle elementer som etterspørres på en god måte.
4	Søker leverer langt over minstekravene. Svaret har utmerkede beskrivelser av alle elementer som etterspørres.

Kostnadsnivå 2030

Flytende havvind er kostbar teknologi. Kriteriet *Kostnadsnivå 2030* skal sikre at prosjektene som tildeles areal er kostnadseffektive. Dette vil bidra til å gjøre flytende havvind kommersielt konkurransedyktig raskest mulig, og samtidig redusere statens kostnad gjennom å begrense nødvendig statsstøtte for å realisere prosjekt på Utsira Nord.

Kriteriet vil vurderes på en skala fra 0-4, hvor 0 tilsvarer stryk og 4 er høyest. Prosjekt med lave kostnadsanslag, i kombinasjon med relevant dokumentasjon og risikovurdering som understøtter anslaget, vektet positivt. Se tabell 3 for beskrivelse av karakterene.

Tabell 4 Foreslått kriterie for kostnadsnivå 2030

Ref.	Kriterium	Forklaring	Dokumentasjon
2A	Kostnadsnivå 2030	<p>Søker vil vurderes på kostnadsanslag for et 500 MW flytende havvindprosjekt på Utsira Nord i drift i 2030.</p> <p>Lave kostnadsanslag vil bli vektet positivt.</p> <p>Realismen i anslagene vil bli vurdert. Urealistiske anslag vil medføre trekk i scoren.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Anslag på levelized cost of energy (LCOE) for investerings- og driftskostnadene for prosjektet (inkl. nettkostnader⁴). • Anslag på levelized cost of energy (LCOE) spesifisert for følgende delområder: <ul style="list-style-type: none"> ○ flyter ○ turbin ○ sammenstilling ○ nett og kabelløsning ○ utsleping, forankring og oppkobling ○ drift og vedlikehold ○ dekommisjonering

⁴ Departementet sikter på å avklare de overordnede rammene for nett for Utsira Nord før utlysning, jf. «2.8. Ulike forhold knyttet til nettet». Departementet vil komme tilbake til hvilke nettkomponenter som eventuelt vil inngå i LCOE-anslaget.

		<p>Søker vil videre vurderes på om man har et aktivt forhold til kostnadsusikkerhet, og har en strategi for å avhjelpe sentrale usikkerhetsfaktorer som kan medføre høyere kostnader.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dokumentasjon av pågående og planlagt forskning og utvikling, pilotert teknologi, etc. som underbygger kostnadsanslaget. • Beskrive av sentrale forhold som kan påvirke anslaget og planlagte tiltak for å avhjelpe disse. • Kvalitetssikring av kostnadsanslagene og usikkerhetsanalyse per delområde og samlet, utført av uavhengig og anerkjent tredjepart med kompetanse på disse områdene. <p>Hvilke forutsetninger som skal ligge til grunn for kostnadsanslagene vil fastsettes i utlysning dokumentene.⁵ Eventuelle andre antakelser og forutsetninger søker gjør i beregningene må fremgå tydelig. Presisjonsnivå i kostnadsanslagene og eventuell metode for usikkerhetsanalyse av kostnadsanslagene vil fastsettes i utlysning dokumentet.</p> <p>Ved anslag fra samarbeidspartnere må dokumentasjon på intensjonsavtaler og/eller kontrakt dokumenteres.</p> <p>Maks 10 sider. Vedlegg kommer i tillegg. Hovedpunkter i relevante vedlegg må beskrives i hoveddokumentet. Ved henvisning til vedlegg må det fremgå tydelig hvor i vedlegget dokumentasjonen fremgår (konkrete sidetall).</p>
--	--	---	--

Bidrag til innovasjon og teknologiutvikling

Etter hvert som teknologien for flytende havvind blir videreutviklet og tatt i bruk forventes kostnadsreduksjoner for flytende havvind. Kriteriet skal sikre innovasjon og teknologiutvikling som kan bidra til fremtidige kostnadsreduksjoner for flytende havvind. Dokumentasjonen må beskrive planlagt aktivitet for å fremme innovasjon og teknologiutvikling som muliggjør reduserte kostnader for fremtidige havvindprosjekter og sannsynliggjør konseptets spredningspotensial.

⁵ Herunder vekslingsrate mot euro, levetid for prosjektet, brukstid, kalkulasjonsrate, hvilket år LCOE-kostnadene skal oppgis i (2023-kroner vs. et annet år).

Kriteriet vil vurderes på en skala fra 0-4, hvor 0 er stryk og 4 er høyest. Konseptene med høyest potensiale for kostnadsreduksjoner og størst spredningspotensiale vektes høyest. Se tabell 3 for beskrivelse av karakterene.

Tabell 5 Foreslåtte kriterier under bidrag til innovasjon og teknologiutvikling

Ref.	Kriterium	Forklaring	Dokumentasjon
3A	Potensial for kostnadsreduksjoner	<p>Søker må demonstrere en tydelig teknologisk innovasjon som vil være relevant for fremtidige havvindprosjekter, og som vil føre til reduksjon i LCOE for flytende havvind i drift innen 2035. Søker vil vurderes på kostnadsanslag for et 500 MW flytende havvindprosjekt på Utsira Nord i drift i 2035.</p> <p>Søker må sannsynliggjøre hvordan den teknologiske innovasjonen anvendt i stor skala vil føre til lavere kostnader.</p> <p>Innovasjon og teknologi med potensial for betydelige kostnadsreduksjoner vil bli vektet positivt.</p> <p>Realismen i anslagene vil bli vurdert. Urealistiske anslag vil medføre trekk i scoren.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Anslag på levelized cost of energy (LCOE) for investerings- og driftskostnadene for konseptet (inkl. nettkostnader⁶). • Anslag på levelized cost of energy (LCOE) spesifisert for følgende delområder: <ul style="list-style-type: none"> ○ flyter ○ turbin ○ sammenstilling ○ nett og kabelløsning ○ utsleping, forankring og oppkobling ○ drift- og vedlikehold ○ dekommisjonering • Dokumentert erfaring fra tidligere prosjekter, pågående og planlagt forskning og utvikling, pilotert teknologi, etc. som underbygger den kostnadsreduserende effekten. • Beskrivelse av søkers strategiske samarbeid, utviklingsløp og intensjonsavtaler med leverandører og andre aktører. • Beskrive av sentrale forhold som kan påvirke anslaget og planlagte tiltak for å avhjelpe disse. • Kvalitetssikring av kostnadsanslagene og usikkerhetsanalyse per delområde og samlet, utført av uavhengig og anerkjent tredjepart med kompetanse på disse områdene.

⁶ Departementet sikter på å avklare de overordnede rammene for nett for Utsira Nord før utlysning, jf. «2.8. Ulike forhold knyttet til nettet». Departementet vil eventuelt i komme tilbake til hvilke nettkomponenter som vil inngå i LCOE-anslaget.

			<p>Hvilke forutsetninger som skal ligge til grunn for kostnadsanslagene vil fastsettes i utlysning dokumentene.⁷ Eventuelle andre antakelser og forutsetninger søker gjør i beregningene må fremgå tydelig. Presisjonsnivå i kostnadsanslagene og eventuell metode for usikkerhetsanalyse av kostnadsanslagene vil fastsettes i utlysning dokumentet.</p> <p>Ved anslag fra samarbeidspartnere må dokumentasjon på intensjonsavtaler og/eller kontrakt dokumenteres.</p> <p>Maks 10 sider. Vedlegg kommer i tillegg. Hovedpunkter i relevante vedlegg må beskrives i hoveddokumentet. Ved henvisning til vedlegg må det fremgå tydelig hvor i vedlegget dokumentasjonen fremgår (konkrete sidetall).</p>
3B	Sprednings-potensial	<p>Søker vil bli vurdert på i hvilken grad det er muligheter for videre spredning og skalering av teknologien.</p> <p>Søker må sannsynliggjøre spredningspotensialet i teknologien, inkludert i hvilken grad og hvordan teknologien vil bli gjort tilgjengelig for andre prosjekter eller aktører.</p> <p>Søker vil bli vurdert opp mot andre konkurrerende søknader.</p> <p>Teknologi med potensial for spredning og skalering vil bli vektet positivt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dokumentasjon som beskriver og sannsynliggjør potensiale for spredning og skalering av teknologien. • Dokumentasjon som beskriver tiltak og planer for tilgjengeliggjøring av teknologien for andre prosjekter eller aktører. <p>Søker må kvantifisere og tidfeste så langt det er mulig.</p> <p>Maks 4 sider.</p>

Gjennomføringsevne

⁷ Herunder vekslingsrate mot euro, levetid på prosjektet, brukstid, kalkulasjonsrate, hvilket år LCOE-kostnadene skal oppgis i (2023-kroner vs. annet år).

Forslag til endringer i havenergiloVA spesifiserer at søkere må ha tilfredsstillende teknisk kompetanse, finansiell styrke, og oppfylle relevante krav til HMS for å kunne være med i konkurransen om utlyst areal, jf. § 2-3 tredje ledd. Kriteriene knyttet til finansiell styrke, erfaring og HMS under gjennomføringsevne skal sikre at aktørene som deltar i konkurransen om areal tilfredsstiller de nevnte lovkravene.

Regjeringen ønsker å legge til rette for at de første havvindprosjektene er i drift innen 2030. Kriteriene for gjennomføringsevne skal sikre at søkerne har tilstrekkelig økonomisk styrke, teknisk kompetanse og erfaring til å gjennomføre prosjektet innenfor angitt tidsrom og forventede kostnadsrammer. For at det skal være mulig å nå denne målsettingen, er det også essensielt at aktørene har en solid prosjektplan. Departementet ønsker derfor også å stille krav til en prosjektplan under kriteriet gjennomføringsevne.

Kriteriene vil vurderes på en skala fra 0-4, hvor 0 er stryk og 4 er høyest. Se tabell 3 for beskrivelse av karakterene.

Tabell 6 Foreslåtte kriterier under gjennomføringsevne

Ref.	Kriterium	Forklaring	Dokumentasjon
4A	Finansiell styrke	<p>Søker må ha tilstrekkelig finansiell styrke til å gjennomføre forstudier og prosjektering, samt bygge og drifte havvindparken med tilhørende nettanlegg⁸.</p> <p>Hvis søker er en del av et konsortie, skal etterspurt dokumentasjon vedlegges for samtlige selskaper.</p> <p>Søker må minimum ha en finansiell kapasitet på X⁹. Høyere finansiell styrke vil bli vektlagt positivt. For konsortier vil samarbeidsavtalens regulering av finansielt ansvar inngå i vurderingen av konsortiets samlede</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Årsrapport for siste tre år. • Revisjonsberetning for siste tre år (hvis den ikke følger av årsrapporten). • Kredittrating for siste tre år. <p>Hvis ikke søker kan legge frem årsrapport, revisjonsberetning eller kredittrating for de siste tre årene, må søker legge frem annen dokumentasjon som kan belyse finansiell og økonomisk kapasitet på tilsvarende måte som etterspurt dokumentasjon.</p>

⁸ Departementet sikter på å avklare de overordnede rammene for nett for Utsira Nord før utlysning, jf. «2.8. Ulike forhold knyttet til nettet».

⁹ Minimumsterskelen for finansiell kapasitet vil bli spesifisert i utlysingsdokumentene. Denne kan for eksempel knyttes til kredittrating og omsetning.

		finansielle styrke. Søker vil bli vurdert opp mot andre konkurrerende tilbud.	
4B	Finansieringsplan for prosjektet	<p>Søker må ha en finansieringsplan for prosjektet. Egenkapitalandelen må minimum tilsvare 20 prosent av prosjektets investeringskostnad.</p> <p>Robuste planer vil bli vektlagt positivt. Søker vil bli vurdert opp mot andre konkurrerende tilbud. I tillegg vil høyere grad av egenkapitalandel bli vektet positivt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Finansieringsplan for prosjektet, som minst <ol style="list-style-type: none"> a) spesifiserer prosjektets budsjett frem til investeringsbeslutning, og b) spesifiserer finansiering av de mest vesentlige kostnadene i hele prosjektet frem til idriftsettelse. • Dokumentasjon som viser egenkapital som andel av prosjektets investeringskostnad. Hvis søker er et konsortium, må fordelingen av egenkapital fremgå av avtalen. Dersom egenkapital hentes fra morselskap må dokumentasjon på dette legges ved.
4C	Prosjektansvarliges integritet	<p>Søkeren skal ha ordnede forhold mht. skatt og MVA. Søker med restanser knyttet til skatteattestene kan avvises. Det vil kunne gjøres unntak fra denne regelen i tilfelle leverandør er i en tvistesak med skattemyndighetene. I så fall må det legges frem dokumentasjon rundt saken som en del av søknaden.</p> <p>Søker skal ha den nødvendige integritet som prosjektansvarlig. Hvis søker er en del av et konsortium, skal samtlige selskaper ha den nødvendige integritet.</p> <p>Kriteriet vil bli vurdert som bestått/ikke-bestått.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Skatte- og MVA-attest, ikke eldre enn 6 måneder, som bekrefter at søker har oppfylt sine forpliktelser mht. betaling av skatter trygdeavgifter og MVA. For ytterligere opplysninger, se skatteetaten.no. Utenlandske søkere skal fremlegge attester fra tilsvarende myndigheter som de norske. <p>Søker skal bekrefte at verken søker, søkers direkte eller indirekte eierselskap(er), søkers ultimate bakenforliggende eier(e), eller styremedlemmer og daglig leder i nevnte selskaper:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er underlagt sanksjoner eller restriktive tiltak av norske myndigheter eller i henhold til folkerettslige forpliktelser Norge er bundet av • Er rettskraftig dømt eller vedtatt forelegg for følgende straffbare forhold innenfor de siste 3 årene: <ol style="list-style-type: none"> a) Deltakelse i en kriminell organisasjon b) Korrupsjon c) Bedrageri d) Terrorhandlinger eller straffbare handlinger med forbindelse til terroraktivitet e) Hvitvasking av penger eller finansiering av terrorisme f) Barnarbeid og andre former for menneskehandel

			<p>Dersom personer eller selskaper nevnt over er underlagt sanksjoner eller restriktive tiltak, eller er dømt for ett eller flere av overnevnte straffbare forhold innenfor de siste 3 årene, skal søker opplyse om dette. Søker skal i så fall også fremlegge dokumentasjon som viser hvorvidt søker har gjort følgende tiltak for å likevel ha den nødvendige integritet som prosjektansvarlig:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Betalt erstatning som søker, søkers styremedlemmer eller søkers daglig leder er pålagt for eventuelle tap som følge av forholdet, eller gitt tilsagn om slik betaling, • Aktivt samarbeidet med ansvarlige myndigheter for å klargjøre fakta og omstendigheter ved forholdet, og • Truffet egnede tekniske, organisatoriske og personalmessige tiltak for å forebygge gjentakelser.
4D	Kompetanse hos nøkkelperson ell	<p>Søkeren vil bli vurdert på nøkkelpersonellets kompetanse og erfaring.</p> <p>Søker vil bli vurdert opp mot andre konkurrerende tilbud.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liste over inntil 10 CV-er over nøkkelpersonell i konsortiet og eventuelt forpliktende samarbeidspartnere som skal benyttes i prosjektet, inkludert beskrivelse av hvilken rolle kompetansen skal brukes innenfor. <p>Maks 1 side per CV inkludert hvilken rolle kompetansen skal brukes innenfor.</p>
4E	Erfaring	<p>Søker må ha tilstrekkelig erfaring og kompetanse til å gjennomføre prosjektet.</p> <p>Søker må minst ha erfaring fra å planlegge, bygge, eie, og drive relevante referanseprosjekter innenfor områdene:</p> <p>1) ett referanseprosjekt som dekker oppføringen av en storskala havvindpark med en kapasitet på 300 MW eller mer. Referansen må</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liste over inntil 5 referanseprosjekter der beskrivelsen må inneholde: <ul style="list-style-type: none"> a) Navn på prosjektet b) Beskrivelse av hovedelementene i prosjektet. c) Kontaktperson hos oppdragsgiver, konsesjonsmyndighet e.l. (helst inkludert telefonnummer og e-postadresse) d) Dato for oppstart (kontraktsignering/konsesjon) og ferdigstilling av prosjektet. e) Prosjektets nåværende fase (under oppføring, i drift e.l.) og hvor lenge søkeren har vært tilknyttet prosjektet. f) Prosjektets installerte kapasitet (MW), der relevant. g) Søkers rolle i prosjektet (dvs. utvikler, eier, hovedleverandør, underleverandør, finansiell invester etc.). h) Søkers andel i prosjektet.

		<p>omfatte et prosjekt som er fullstendig idriftsatt, dvs. der den siste installerte turbinen har levert den første kWh til nettet. Referansen må vise erfaring med følgende nøkkelområder: Prosjektplanlegging, konsesjonsprosess, design, anskaffelse og oppføring. og</p> <p>2) annen relevant erfaring herunder flytende havvind, annen kraftproduksjon, offshore installasjoner, offshore operasjonell drift, marine operasjoner, fabrikasjon av elementer til offshore bruk, nettanlegg og substasjon (AC-teknologi).</p> <p>Referansene må vise erfaring med minst følgende nøkkelområder: Prosjektplanlegging, konsesjonsprosess, design, anskaffelse, konstruksjon og oppføring.</p>	<p>i) Oppsummerende HMS-statistikk for prosjektet: H2-verdi¹⁰ (total arbeidsskadefrekvens) og informasjon om type skade.</p> <p>Maks 3 side per prosjekt (illustrasjoner kan komme i tillegg).</p>
--	--	---	--

¹⁰ H2-verdi eller «Total Recordable Injuries» er definert som det totale antall arbeidsrelaterte personskader. H2-verdien regnes etter følgende formel:

$$\frac{\text{Antall skader med og uten fravær} \times 1000\ 000}{\text{Antall arbeidstimer}}$$
For mer info viser vi til [Energi Norges bransjeveileder for innrapportering av HMS-statistikk](#).

		<p>Alle referanseprosjektene utenom referanseprosjekter for flytende havvind må være gjennomført i løpet av de siste fem årene (regnet fra søknadsfristen for areal).</p> <p>Referanseprosjekter som har særlig relevans for Utsira Nord (med hensyn til teknologi, kapasitet, nettstruktur etc.) vil vektes positivt.</p> <p>Dersom søker baserer seg på den tekniske og faglige kompetansen til en annen enhet (morselskap etc.), må søker også dokumentere at de har tilgang til denne kompetansen i gjennomføringen av det norske prosjektet.</p>	
4F	Helse, miljø og sikkerhet	<p>Søker skal ha tilfredsstillende systemer for kvalitetssikring og HMS, og må oppfylle de til enhver tid gjeldende HMS-regler.</p> <p>Kriteriet vil bli vurdert som bestått/ikke bestått.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Signert HMS-egenerklæring av de(n) som har fullmakt til å forplikte søker. • Dokumentasjon av planlagte systemer for kvalitetssikring og HMS <p>Maks 2 sider. HMS-erklæring kommer i tillegg.</p>
4G	Prosjektplan	<p>Prosjektet må være robust og planlagt med realistisk framdrift, samt ha tydelige milepæler for og organisering av aktiviteter ifm. konsesjonsbehandling, forprosjektering, bygging og idriftsettelse etc. Søker må ha et aktivt</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vedlagt prosjektplan, som minst skisserer fremdrift, sentrale milepæler og organisering av prosjektet. Prosjektplanen må minst inkludere følgende milepæler: <ul style="list-style-type: none"> ○ Inngåelse av avtaler med leverandører og installatører, ○ Søknad om konsesjon inkl. detaljplan ○ Installasjon av første turbinfundament ○ Installasjon av første turbin

	<p>forhold til risiko og ha en strategi for å avhjelpe sentrale risikofaktorer. Risikovurderingen skal bl.a. beskrive hvordan gjennomførte og planlagte aktiviteter rettet mot leverandørindustrien (f.eks. gjennom dialog, intensjonsavtaler eller bindende samarbeidsavtaler) vil sikre prosjektet leveranser av sentrale elementer i tråd med den skisserte prosjektplanen.</p> <p>Beskrivelser der prosjektplanen og risikovurderingen viser god forståelse av hva som kreves for at prosjektet kan gjennomføres innen prosjektets rammer av tid, kostnad, ressursbehov og kvalitet vil bli vektet positivt. Dersom søker kan vise til en realistisk fremdriftsplan som samtidig legger til rette for at prosjektet er i drift i 2030 eller tidligere, vil dette også vektet positivt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Startdato for elektrisitetsproduksjon ○ Testing av anlegget ○ Dato for full drift (commercial operation date) ○ Dekommisjonering av havvindparken. <ul style="list-style-type: none"> ● Budsjett for prosjektet frem til investeringsbeslutning med inndeling i de mest vesentlige kostnadene for prosjektet. ● Risikovurdering, der søker beskriver sentrale forhold som kan forsinke prosjektet og planlagt strategi for å avhjelpe disse. ● Beskrivelse av aktuelle leverandører av sentrale elementer, inkludert eventuelle formaliserte avtaler og øvrig dialog med disse. <p>Olje- og energidepartementet arbeider med å effektivisere konsesjonsprosessen. Søker bes legge til grunn følgende tidsbruk til myndighetsbehandling i fremdriftsplanen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● 4 måneder til fastsettelse av utredningsprogram hos NVE (inkl. høring). ● 6 måneder for behandling av konsesjonssøknad og detaljplan (inkl. høring). <p>Maks 8 sider.</p>
--	--	--

Bærekraft

Regjeringen ønsker å legge til rette for at utviklingen av havvind skal skje på en bærekraftig måte som tar hensyn til klima og miljø.

Bærekraftskriteriene skal bidra til en bærekraftig utbygging av havvind som ivaretar sameksistens og minimerer konsekvenser for klima og miljø. Departementet kan i tillegg stille vilkår om avbøtende tiltak e.l. som skal bidra til det samme formålet i konsesjonsprosessen. I tillegg må alle utbyggere av havvind følge den til enhver tid gjeldende miljølovgivning.

Kriteriene vil vurderes på en skala fra 0-4, hvor 0 er stryk og 4 er høyest. Se Tabell 3 for beskrivelse av karakterene.

Tabell 7 Foreslåtte kriterier under bærekraft

Ref.	Kriterium	Forklaring	Dokumentasjon
5A	Klimafotavtrykk	<p>Søker må ha gjennomført analyser av klimafotavtrykk for vindparken per kW installert kapasitet for å oppfylle minimumskravet.</p> <p>Lavere estimert klimafotavtrykk vil bli vektet positivt. Søker vil bli vurdert ut ifra estimert klimaavtrykk per kW opp mot andre konkurrerende tilbud.</p>	<p>Søker må levere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Estimert klimafotavtrykk per kW installert kapasitet beregnet i henhold til metode X. • Foreslått systemgrense er X. <p>Systemgrense¹¹ og hvilken metode som skal legges til grunn ved estimering av klimafotavtrykk vil bli spesifisert i utlysning dokumentene</p> <p>Maks 1 side. (Beregninger kan komme i tillegg.)</p>
5B	Sameksistens	<p>Søker må ha en plan for arbeidet med sambruk og sameksistens med fiskerinæringen, miljø og sjøtrafikk for å oppfylle minimumskravet.</p> <p>Konkrete planlagte tiltak som kan bidra til bedre sambruk og sameksistens i utlysningområdet og med berørte interessenter vil bli vektet positivt. Søker vil bli vurdert kvalitativt opp mot andre konkurrerende tilbud.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Plan for arbeidet med sambruk og sameksistens, og eventuelle konkrete planlagte tiltak for å bedre sameksistens i utlysningområdet og med berørte interessenter. <p>Maks 2 sider.</p>
5C	Resirkulering og gjenbruk	<p>Søker må ha en plan for resirkulering og gjenbruk av større elementer i vindparken for å oppfylle minimumskravet.</p> <p>Høyere resirkuleringsgrad vil bli vektet positivt. Søker vil bli vurdert opp mot andre konkurrerende tilbud.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Beskrivelse av planlagt materialbruk i alle større elementer (herunder: turbin, turbinblader, turbintårn, fundament, kabler, substasjon) i vindparken og plan for resirkulering eller gjenbruk av disse. • Estimert andel resirkulerte materialer, herunder for turbin, turbinblader, turbintårn, fundament, kabler, substasjon. <p>Maks 2 sider.</p>

¹¹ Med systemgrense mener vi hvilke komponenter som skal inkluderes i klimafotavtrykkberegningene.

5D	Arealeffektivitet	<p>Prosjektets utforming skal ivareta hensynet til arealeffektivitet. Søker vil bli vurdert ut ifra forventet arealeffektivitet, der arealeffektivitet også vil bli sett i sammenheng med forventet kraftproduksjon og vurderinger av vakeeffekter. Forventet arealeffektivitet må minst være 3,5 MW/km².</p> <p>Høy arealeffektivitet og plassering av havvindparken mtp. fremtidige prosjekter vil bli belønnet. Søker vil bli vurdert opp mot andre konkurrerende tilbud.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Forventet arealeffektivitet for vindkraftverket, oppgitt i MW/km² (for utbygd areal, avgrenset av ytterste sveipt areal eller annen tilhørende infrastruktur). • Illustrasjon av samlet planlagt arealbruk og parkens plassering i området <p>Maks 1 side.</p>
----	-------------------	--	---

Positive lokale ringvirkninger

Det er ønskelig at det ved planleggingen av en ny utbygging skal legges til rette for positive lokale ringvirkninger. Regjeringen har et mål om at satsingen på havvind skal bidra til industriutvikling. Utbyggingen av første fase av Sørliche Nordsjø II vil bidra til industriutvikling gjennom å gi erfaring og kompetanseutvikling til leverandørkjeden. Det er kapasitetsutfordringer i leverandørkjedene til havvind. For å bidra til å nå de politiske ambisjonene om havvind, både i Norge og i Europa, er det nødvendig å bygge opp ny kapasitet i leverandørindustrien. Kriteriene om positive lokale ringvirkninger vil gi søkere som bidrar positivt til kompetanseøkning og utvikling i leverandørkjedene en fordel. Det er myndighetenes målsetting at utbygginger skal skape størst mulige verdier for samfunnet. Kriteriene vil vurderes på en skala fra 0-4, hvor 0 er stryk og 4 er høyest. Se tabell 2 for beskrivelse av karakterene.

Kriteriene vil vurderes på en skala fra 0-4, hvor 0 er stryk og 4 er høyest. Se Tabell 3 for beskrivelse av karakterene.

Tabell 8 Foreslåtte kriterier under positive lokale ringvirkninger

Ref.	Kriterium	Forklaring	Dokumentasjon
6A	Kompetanseutvikling	<p>Søker må ha en plan om hvordan det planlagte prosjektet bidrar til kompetanseheving i leverandørindustrien (introduksjonsprogrammer, leverandørmøter, samarbeidsprosjekter etc.). Søker har erfaring med og en plan for bruk av fagarbeidere og lærlinger i prosjektet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Beskrivelse av planlagte og gjennomførte kompetansehevingstiltak rettet mot leverandørindustrien ifm. prosjektet. • Beskrivelse av hvilke deler av prosjektet det vil være aktuelt å bruke fagarbeidere og lærlinger og hvordan søker vil insentivere underleverandørene sine til å benytte fagarbeider og lærlinger.

		Planen vil bli vurdert kvalitativt opp mot konkurrerende tilbud.	Maks 2 sider.
6B	Små- og mellomstore bedrifter (SMB-er)	Søker må ha en plan for hvordan prosjektet bidrar til at små og mellomstore bedrifter (SMB-er) får erfaring med havvind innenfor segmentene studier, installasjon, operasjon og vedlikehold. Dette må komme til uttrykk gjennom kontraktstrategien. SMB-er er her definert som bedrifter med inntil 100 ansatte. I den grad det er inngått forpliktende avtaler om bruk av SMB-er, vil dette telle positivt.	<ul style="list-style-type: none"> • Beskrivelse av planlagt kontraktstrategi, inkl. bruk av SMB-er i de aktuelle segmentene (studier, installasjon, operasjon og vedlikehold). • Kort beskrivelse av avtale (hvis inngått), som beskriver: <ul style="list-style-type: none"> a) Hvem som er parter b) Hovedinnholdet i avtalen, herunder hvilke elementer den omfatter (installasjon, operasjon og vedlikehold, etc.) Maks 1 side om kontraktstrategi pluss 1 side per avtale.
6C	Utvikling av leverandørindustrien	Europa og Norge har store ambisjoner for vindkraft til havs. For å kunne gjennomføre disse ambisjonene, vil det være behov for å utvikle leverandørindustrien. Det er derfor ønskelig å utvikle en leverandørindustri som kan bidra til det grønne skiftet. Søker skal beskrive hvordan prosjektet utvikler leverandørindustrien, slik at leverandørindustrien kan bidra til det grønne skiftet. Søker vil bli vurdert opp mot andre konkurrerende tilbud.	<ul style="list-style-type: none"> • Beskrivelse av hvordan planlagt kontraktstrategi vil bidra til en økonomisk bærekraftig utvikling av leverandørindustrien for havvind Maks 1 side.

6 Oppsummering av spørsmål til høringsinstansene

1. Hvilke forhold knyttet til tildelingsmodell som må være avklart til utlysningstidspunktet?
2. Hvilke effekter og vesentlige forskjeller det vil være fra prosjektens side ved de to skisserte alternative tildelingsmodellene, blant annet når det gjelder prosjektmodning ved konkurranse om støtte og tidsbruk frem til investeringsbeslutning?

3. Hvilke deler av prosjektmodningen som er viktig å ha gjennomført for å kunne redusere risikopåslag i kostnadsestimatene og dermed statens støtte?
4. Eventuelt forslag til justeringer i de alternative tildelingsmodellene.
5. Tilbakemelding på alternativ forslag til tildelingsmodell, hvor seks aktører inviteres til å ytterligere modne frem prosjektene i forkant av arealtildeling.
6. Hvor lang tid trenger aktørene for å ferdigstille søknad etter utlysning?
7. De ulike kriteriene, herunder;
 - a. Om formuleringen og innholdet i de kvalitative kriteriene er tilstrekkelig tydelige for aktørene
 - b. Om det er tilstrekkelig tydelig hvordan departementet vil evaluere søkere under hvert kriterium
 - c. Om etterspurt dokumentasjon per kriterium gir dekkende informasjon for å vurdere søkerne
 - d. Om den administrative byrden for aktørene ved noen av de foreslåtte kriteriene er uforholdsmessig stor
 - e. Om noen av minimumskravene er for strenge eller for lave, særlig minimumskravene knyttet til erfaring og finansiell styrke
 - f. Hvilke forutsetninger som bør ligge inne i kostnadsanslagene ref. 2A og 3A
 - g. Hvilket presisjonsnivå kostnadsanslagene bør ha ref. 2A og 3A
 - h. Hvilken metode som bør benyttes for usikkerhetsanalyse av kostnadsanslagene ref. 2A og 3A
 - i. Om det er realistisk med idriftsettelse før 2030, ref. 4G
 - j. Hvilken metode aktørene bør benytte for å estimere klimafotavtrykk per kWh, ref. 5A
 - k. Valg av systemgrense for klimafotavtrykkberegning, herunder hvilke komponenter systemgrensen bør inneholde, ref. 5A

Olje- og energidepartementet ber om at høringsinstansene begrenser antall sider i hørings svarene sine og svarer så konkret som mulig på spørsmålene. Dette vil bidra til effektiv saksbehandling i departementet.